

PHÂN TÍCH CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN QUYẾT ĐỊNH LỰA CHỌN THEO HỌC TẠI TRƯỜNG CAO ĐẲNG NGHỀ TRÀ VINH

Huỳnh Thị Tuyết Linh
Trường Cao đẳng Nghề Trà Vinh

Tóm tắt: Bài viết tập trung phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn theo học của sinh viên tại Trường Cao đẳng Nghề Trà Vinh, nghiên cứu đã chỉ ra bốn nhóm yếu tố chính: Nhà trường, Bản thân, Thông tin và Tư vấn. Kết quả cho thấy yếu tố Nhà trường có ảnh hưởng mạnh nhất đến quyết định lựa chọn, tiếp theo là Tư vấn, Thông tin và cuối cùng là yếu tố Bản thân. Trên cơ sở đó, nghiên cứu đề xuất các khuyến nghị nhằm nâng cao hiệu quả công tác tuyển sinh và phát triển nhà trường.

Từ khóa: Chọn trường, quyết định học, yếu tố ảnh hưởng, Trường Cao đẳng nghề Trà Vinh, phân tích hồi quy, EFA

ANALYSIS OF FACTORS AFFECTING THE DECISION TO STUDY AT TRA VINH VOCATIONAL COLLEGE

Huỳnh Thị Tuyet Linh
Tra Vinh Vocational College

Abstract: The article focuses on analyzing the factors affecting students' decision to study at Tra Vinh Vocational College. The study has identified four main groups of factors: School, Self, Information and Consulting. The results show that the School factor has the strongest influence on the choice, followed by Consulting, Information and finally the Self factor. On that basis, the study proposes recommendations to improve the effectiveness of enrollment and school development.

Keywords: Choosing a school, decision to study, influencing factors, Tra Vinh Vocational College, regression analysis, EFA

Nhận bài: 21/05/2025

Phản biện: 18/06/2025

Duyệt đăng: 23/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Quyết định chọn trường học, đặc biệt là trong bối cảnh giáo dục nghề nghiệp cạnh tranh, chịu ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố như nhận thức, thông tin, và đánh giá các lựa chọn. Trường Cao đẳng Nghề Trà Vinh – dù đóng vai trò quan trọng trong việc cung cấp nguồn nhân lực kỹ thuật cho khu vực Đồng bằng sông Cửu Long – vẫn đang đối mặt với khó khăn trong công tác tuyển sinh, do học sinh vẫn ưu tiên đại học hoặc lựa chọn xuất khẩu lao động. Trước thực trạng đó, nghiên cứu “Phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn theo học tại Trường Cao đẳng Nghề Trà Vinh” được thực hiện nhằm: (i) xác định các yếu tố chính tác động đến quyết định chọn trường; (ii) đo lường mức độ ảnh hưởng của từng yếu tố; và (iii) đề xuất giải pháp giúp nhà trường nâng cao hiệu quả tuyển sinh và phát triển bền vững. Bài viết trình bày cơ sở nghiên cứu, kết quả phân tích từ khóa 9 (CĐ9) và đưa ra một số khuyến nghị cụ thể cho chiến lược phát triển của nhà trường.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý thuyết và mô hình nghiên cứu

Việc lựa chọn một cơ sở giáo dục, đặc biệt là ở bậc đại học hoặc cao đẳng, là một quá trình ra quyết định mang tính chất phức tạp, chịu sự chi phối của nhiều yếu tố khác nhau từ môi trường bên ngoài đến các đặc điểm nội tại của người học.

Theo mô hình của Hossler và Gallagher (1987), tiến trình chọn trường trải qua ba giai đoạn chính: phát sinh nhu cầu, tìm kiếm thông tin và đưa ra lựa chọn cuối cùng. Dựa trên cơ sở này, nhiều nghiên cứu trong và ngoài nước đã tiến hành phân loại và phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến hành vi lựa chọn trường của học sinh, sinh viên. Nhìn chung, các yếu tố này thường được chia thành bốn nhóm chính: (1) yếu tố cá nhân (đặc điểm tâm lý, sở thích, định hướng nghề nghiệp...), (2) yếu tố liên quan đến cơ sở đào tạo (vị trí địa lý, học phí, cơ sở vật chất, uy tín...), (3) yếu tố truyền thông (thông tin quảng bá, sự hiện diện trên mạng xã hội, chiến dịch tuyển sinh...), và (4) yếu tố ảnh hưởng xã hội (lời khuyên từ cha mẹ, thầy cô, bạn bè...).

Tại Việt Nam, đã có một số công trình nghiên cứu tiêu biểu tập trung phân tích các yếu tố này. Dương Thanh Tùng (2018) cho rằng quyết định chọn trường chịu ảnh hưởng bởi mức độ tác động của người khác (như cha mẹ, giáo viên) và danh tiếng của nhà trường. Nguyễn Mộng Thanh (2020) đề xuất mô hình gồm hai nhóm yếu tố: yếu tố đặc thù cá nhân và yếu tố bên ngoài, trong đó có cả vị trí địa lý và truyền thông của trường. Lê Quang Hùng và cộng sự (2018), qua khảo sát trên sinh viên các trường đại học ngoài công lập tại TP. Hồ Chí Minh, đã xác định 6 nhóm yếu tố có tác động

đến lựa chọn trường, gồm: học phí, truyền thông, danh tiếng, sự hấp dẫn của ngành học, đặc điểm cá nhân và vị trí địa lý. Tác giả khẳng định rằng những yếu tố như thương hiệu và cơ sở vật chất hiện đại có tác động tích cực đến quyết định của người học.

Bên cạnh đó, Nguyễn Thị Kim Chi (2018) với đối tượng khảo sát là học sinh THPT tại Hà Nội đã đề xuất 7 yếu tố chính ảnh hưởng, bao gồm: chi phí, chương trình học, cơ sở vật chất, danh tiếng, thông tin từ trường, lời khuyên của người khác và chuẩn mực chủ quan. Nguyễn Phương Mai (2015) cũng xác định được 5 yếu tố chính: danh tiếng trường, học phí hợp lý, điều kiện học tập, truyền thông và yếu tố chủ quan. Các mô hình này đều nhấn mạnh vai trò của thương hiệu, khả năng tài chính, và thông tin được truyền tải từ nhà trường đến người học trong quyết định lựa chọn trường học.

Trên bình diện quốc tế, các mô hình nghiên cứu như của Chapman (2008), Burns (2006), và DesJardins et al. (2020) tiếp tục khẳng định vai trò của thương hiệu, cơ hội việc làm sau tốt nghiệp, và mức độ tương thích giữa năng lực cá nhân với chương trình đào tạo là những yếu tố then chốt ảnh hưởng đến quyết định của sinh viên. Những yếu tố này càng trở nên quan trọng trong bối cảnh cạnh tranh ngày càng gay gắt giữa các cơ sở đào tạo, đặc biệt là giữa đại học và các trường nghề, cao đẳng.

Từ việc tổng hợp các mô hình nghiên cứu nêu trên, có thể khẳng định rằng việc hiểu rõ tâm lý, động cơ và các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường không chỉ giúp các cơ sở giáo dục định hướng chiến lược tuyển sinh phù hợp, mà còn góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, xây dựng thương hiệu nhà trường, và thiết lập chính sách hỗ trợ người học hiệu quả hơn trong bối cảnh chuyển đổi giáo dục hiện nay.

2.2. Mô hình nghiên cứu được đề xuất

Trên cơ sở kế thừa các nghiên cứu trước đây và phân tích thực tiễn đặc thù của Trường Cao đẳng nghề Trà Vinh, mô hình nghiên cứu được đề xuất gồm 4 nhóm yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn theo học, bao gồm:

- Yếu tố Nhà trường (X1): vị trí địa lý, học phí, chương trình đào tạo, cơ hội việc làm sau tốt nghiệp.
- Yếu tố Bản thân (X2): điều kiện kinh tế, năng lực học tập, sở thích cá nhân.

- Yếu tố Thông tin (X3): hiệu quả truyền thông, tư vấn tuyển sinh, các hoạt động quảng bá.
- Yếu tố Tư vấn (X4): ảnh hưởng từ gia đình, thầy cô, bạn bè, người thân.

Từ các nhóm yếu tố trên, giả thuyết nghiên cứu được đặt ra như sau:

H1: Yếu tố Nhà trường có ảnh hưởng tích cực đến quyết định lựa chọn theo học.

H2: Yếu tố Bản thân có ảnh hưởng tích cực đến quyết định lựa chọn theo học.

H3: Yếu tố Thông tin có ảnh hưởng tích cực đến quyết định lựa chọn theo học.

H4: Yếu tố Tư vấn có ảnh hưởng tích cực đến quyết định lựa chọn theo học.

2.3. Phương pháp nghiên cứu

2.3.1. Thiết kế nghiên cứu

Nghiên cứu sử dụng phương pháp định lượng, kết hợp với khảo sát thực tiễn thông qua bảng hỏi cấu trúc nhằm thu thập dữ liệu từ sinh viên đang theo học tại Trường Cao đẳng nghề Trà Vinh. Phương pháp chọn mẫu thuận tiện được áp dụng, với tổng số bảng hỏi phát ra là 303, thu về 285 bảng hợp lệ. Đối tượng khảo sát là sinh viên cao đẳng khóa 9 đang theo học tại các khoa trong trường.

2.3.2. Phương pháp thu thập dữ liệu

Dữ liệu sơ cấp được thu thập thông qua bảng hỏi thiết kế dựa trên thang đo Likert 5 mức độ (1 – Rất không đồng ý, đến 5 – Rất đồng ý). Bảng hỏi bao gồm 20 biến quan sát thuộc 4 nhóm yếu tố. Dữ liệu thứ cấp được lấy từ số liệu quản lý đào tạo và thống kê sinh viên tại các khoa.

2.3.3. Phương pháp xử lý và phân tích dữ liệu

Sau khi thu thập dữ liệu, nghiên cứu tiến hành các bước xử lý và phân tích gồm:

- Kiểm định độ tin cậy của thang đo bằng hệ số Cronbach's Alpha.
- Phân tích nhân tố khám phá (EFA) nhằm rút gọn và xác định các nhóm yếu tố chính.
- Phân tích hồi quy tuyến tính bội để đo lường mức độ ảnh hưởng của từng yếu tố đến quyết định lựa chọn trường.
- Kiểm định các giả định hồi quy như đa cộng tuyến (VIF), sai số độc lập (Durbin-Watson) và độ phù hợp mô hình (R^2 điều chỉnh, kiểm định F).

2.4. Phân tích kết quả

2.4.1. Kết quả phân tích nhân tố khám phá (EFA)

Kết quả phân tích EFA cho thấy hệ số KMO đạt 0,812 và kiểm định Bartlett's có Sig. = 0,000

(< 0,05), cho thấy dữ liệu phù hợp với phân tích nhân tố. Sau các bước loại biến không đạt yêu cầu (NT2, NT3, NT6, NT9, TV4, TT1), mô hình cuối cùng giữ lại 14 biến quan sát và rút trích được 4 nhân tố chính:

- Nhân tố 1 (Nhà trường – X1): Gồm 4 biến liên quan đến vị trí địa lý, học phí, cơ hội việc làm, và đa dạng ngành học.

- Nhân tố 2 (Bản thân – X2): Gồm 2 biến về điều kiện kinh tế và điểm đầu vào.

- Nhân tố 3 (Thông tin – X3): Gồm 1 biến về hiệu quả tư vấn, hướng nghiệp.

- Nhân tố 4 (Tư vấn – X4): Gồm 4 biến về ảnh hưởng từ bố mẹ, bạn bè, giáo viên, người quen.

2.4.2. Kết quả phân tích hồi quy

Phân tích hồi quy tuyến tính bội cho thấy mô hình có R^2 điều chỉnh = 0,454, thể hiện 45,4% sự biến thiên của quyết định chọn trường được giải thích bởi 4 yếu tố X1–X4. Giá trị Sig. của mô hình hồi quy tổng thể là 0,000, chứng tỏ mô hình có ý nghĩa thống kê.

Tất cả các biến độc lập đều có Sig. < 0,05, khẳng định ảnh hưởng có ý nghĩa đến quyết định lựa chọn theo học. Hệ số hồi quy chưa chuẩn hóa lần lượt là:

- X1 (Nhà trường): 0,347

- X4 (Tư vấn): 0,173

- X3 (Thông tin): 0,099

- X2 (Bản thân): 0,091

Điều này cho thấy yếu tố Nhà trường là quan trọng nhất, tiếp đến là Tư vấn, Thông tin và cuối cùng là Bản thân.

III. KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

Kết luận

Nghiên cứu đã xác định được bốn nhóm yếu tố ảnh hưởng đến quyết định lựa chọn theo học của sinh viên tại Trường Cao đẳng nghề Trà Vinh: Nhà trường, Bản thân, Thông tin và Tư vấn. Thông qua các phân tích định lượng như EFA và hồi quy tuyến tính bội, nghiên cứu cho thấy yếu tố Nhà trường có ảnh hưởng mạnh nhất đến quyết định lựa chọn, tiếp theo là Tư vấn, Thông tin và cuối cùng là yếu tố Bản thân.

Dựa trên nền tảng lý thuyết của các nhà nghiên cứu trước đây, nhóm đã tiến hành xây dựng mô hình nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến sự lựa chọn theo học tại trường Cao đẳng nghề Trà Vinh, với 20 biến quan sát trong 4 thang đo yếu tố gồm: Nhà trường, Bản thân người học, Thông tin và

Tư vấn.

Số liệu sử dụng để phân tích được lấy từ số liệu điều tra 303 sinh viên thuộc các khoa. Sử dụng hệ số Cronbach's Alpha và phân tích nhân tố khám phá (EFA) để loại bỏ các biến quan sát có độ tin cậy thấp. Kết quả kiểm định và phân tích đã loại bỏ 8 biến quan sát có độ tin cậy thấp. Việc phân tích nhân tố khám phá (EFA) đã rút trích 12 biến quan sát thành 4 nhóm yếu tố ảnh hưởng đến sự lựa chọn theo học tại trường. Mô hình hồi quy tuyến tính được sử dụng để xác định mức ảnh hưởng của các yếu tố đến sự quyết định của sinh viên, kết quả phân tích đã xác định 4 yếu tố ảnh hưởng đến quyết định và được xếp theo mức độ quan trọng giảm dần đó là: Nhà trường, Tư vấn, Thông tin, Bản thân.

Khuyến nghị

Về yếu tố nhà trường

Yếu tố nhà trường được xem là yếu tố ảnh hưởng lớn nhất đến quyết định lựa chọn theo học của sinh viên. Vì vậy, để nâng cao tỷ lệ tuyển sinh, nhà trường cần chú trọng đầu tư cơ sở vật chất như cải tạo khu phòng học lý thuyết và xưởng thực hành, trang bị thiết bị hiện đại, cải tạo ký túc xá và xây dựng sân tập thể dục rộng rãi, thoáng mát, có nhiều cây xanh. Đồng thời, cần bổ sung thêm tài liệu tham khảo cho thư viện, lắp đặt hệ thống wifi tốc độ cao tại nhiều không gian công cộng, giới thiệu đầy đủ tài liệu học tập của từng bộ môn cho sinh viên, và bố trí phòng học lý thuyết thông thoáng, đầy đủ trang thiết bị dạy học.

Song song đó, nhà trường cần xây dựng hình ảnh thương hiệu và uy tín rộng rãi hơn trên thị trường giáo dục; đẩy mạnh liên kết với doanh nghiệp nhằm tạo đầu ra việc làm và thiết lập chương trình đào tạo theo nhu cầu thực tiễn. Về đội ngũ giảng viên, cần nâng cao chất lượng chuyên môn thông qua việc bồi dưỡng thường xuyên, tích lũy kinh nghiệm thực tiễn, sử dụng công nghệ thông tin và các phương pháp dạy học tích cực để tăng hiệu quả truyền đạt. Như vậy, yếu tố nhà trường cần tập trung vào ba trọng tâm: đầu tư cơ sở vật chất, nâng cao chất lượng đào tạo, và tăng cường kết nối doanh nghiệp, đồng thời đẩy mạnh xây dựng thương hiệu và đa dạng hóa ngành học phù hợp với nhu cầu thị trường.

Về yếu tố bản thân sinh viên

Nhà trường cần xây dựng cơ chế tuyển sinh linh hoạt, phù hợp với từng đối tượng; đa dạng hóa

ngành nghề và hình thức học để thu hút người học. Cần nâng cao mức độ tin cậy và sự hài lòng của sinh viên thông qua việc hiểu rõ năng lực, mong muốn của người học và giải quyết kịp thời các vấn đề phát sinh. Đồng thời, phải xem xét điều kiện kinh tế của học sinh để đưa ra chính sách phù hợp như miễn giảm học phí, học bổng hoặc hỗ trợ tài chính, đặc biệt là với nhóm sinh viên yếu thế. Việc đáp ứng các nhu cầu cá nhân hóa trong học tập và hỗ trợ tài chính góp phần tăng cường khả năng tiếp cận và lựa chọn của học sinh đối với nhà trường.

Yếu tố tiếp cận, quảng bá thông tin

Dù có mức độ ảnh hưởng thấp hơn yếu tố nhà trường, quảng bá thông tin vẫn đóng vai trò quan trọng trong việc định hướng học sinh. Cần phát triển hệ thống truyền thông số, đặc biệt là các nền tảng mạng xã hội như Facebook, Zalo, Instagram, TikTok để nâng cao khả năng lan tỏa thông tin. Đồng thời, nhà trường nên tổ chức các hoạt động

như campus tour, cuộc thi tìm hiểu về trường, hoạt động xã hội – đoàn thể, tư vấn học tập, chăm sóc sức khỏe và định hướng nghề nghiệp để tăng sự trải nghiệm thực tế và kết nối với học sinh trung học phổ thông. Việc gắn kết các nội dung truyền thông với định hướng nghề nghiệp sẽ giúp tăng tính thuyết phục và hấp dẫn của thông tin tuyển sinh.

Yếu tố tư vấn từ người xung quanh

Đây là yếu tố tác động nhiều thứ hai đến quyết định chọn trường. Nhà trường cần tăng cường kết nối với phụ huynh, giáo viên THPT và cựu sinh viên – những người có ảnh hưởng trực tiếp đến quyết định của học sinh. Đội ngũ tuyển sinh cần tích cực tham gia tư vấn trực tiếp tại các buổi họp phụ huynh, giữ liên lạc và hỗ trợ hướng nghiệp cho học sinh sắp tốt nghiệp. Bên cạnh đó, có thể áp dụng chính sách hoa hồng khuyến khích cho người giới thiệu. Việc tận dụng các nguồn lực tư vấn sẽ giúp tăng sự tin tưởng và tỷ lệ chuyển đổi trong công tác tuyển sinh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Thị Kim Chi (2018), Các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học của học sinh phổ thông tại Hà Nội.
2. Lê Quang Hùng và cộng sự (2018), Phân tích các yếu tố tác động đến lựa chọn trường đại học tại TP.HCM.
3. Nguyễn Phương Mai (2015), Các yếu tố ảnh hưởng đến quyết định chọn trường đại học tại TP.HCM.
4. Nguyễn Thành Long (2006), Đánh giá chất lượng đào tạo đại học bằng SERVPERF, Trường ĐH An Giang.
5. Chapman, D. (2008). A Model of Student College Choice. *The Journal of Higher Education*.
6. Hossler, D., & Gallagher, K. S. (1987). Studying student college choice: A three-phase model and the implications for policymakers. *College and University*, 62(3), 207–221.
7. DesJardins, S. L., Ahlburg, D. A., & McCall, B. P. (2020). An integrated model of application, admission, enrollment, and financial aid. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 42(1), 1–21.
8. Perna, L. W. (2021). College choice: Understanding student enrollment behavior. *ASHE Higher Education Report*, 47(1), 7–35.
9. Maringe, F., & Gibbs, P. (2022). *Marketing Higher Education: Theory and Practice*. McGraw-Hill Education.